

Osterøy kommune
Rådhuset
5282 LONEVÅG

Vår dato: 15.05.2023

Vår ref.: 202307383-2 Oppgi ved kontakt

Dykkar ref.: 23/806 - 23/9068

Sakshandsamar: Margit Sandem

Fjellengen, masf@nve.no

NVE si fråsegn - Dispensasjon - Søknad til uttale - Gnr. 129 bnr. 113 Hamre - Plankrav og avvik frå plan - Osterøy kommune

Vi viser til brev med høyring av dispensasjonssøknad.

Slik vi forstår saka, kan dette vere eit tiltak som omfattast av lågaste tryggleiksklasser og tiltakskategori for flaum og skred.

Kommunen må likevel gjere ei sjølvstendig vurdering av om tiltaket fell inn under tryggleiksklasse F1, S1 og/eller tiltakskategori K0, jf. Byggteknisk forskrift (TEK17) kap. 7 med rettleiing. Dersom kommunen vurderer at dette er tilfelle, kan vår generelle rettleiing nedanfor vere til hjelp. Rettleiinga er òg relevant for tiltak som ligg nært vassdrag.

Om NVE

NVE er mynde for nasjonale og vesentlege regionale interesser knytt til tryggleik mot flaum-, erosjons- og skredfare, allmenne interesser i vassdrag og grunnvatn, samt anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE skal hjelpe kommunane med å førebygge skader frå naturfarar og overvatn ved å bygge opp og legge til rette for eit godt kunnskapsgrunnlag, og gi rettleiing.

NVE prioriterer rettleiing og uttalar i arealplansaker, særleg kommuneplanar og større reguleringsplanar, og har ikkje kapasitet til å vurdere alle dispensasjonssøknader konkret. Vi har difor utarbeidd denne generelle rettleiinga for dispensasjonssaker, knytt til tiltak som kan være utsett for naturfare, og tiltak nær vassdrag og anlegg for energi.

NVE si generelle rettleiing

Om dispensasjon

Etter plan- og bygningslova (pbl.) § 19-2, kan kommunen «*gi varig eller midlertidig dispensasjon fra bestemmelser fastsatt i eller i medhold av denne lov*». Det kan ikkje gjevast dispensasjon dersom «*hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, hensynene i lovens formålsbestemmelse eller nasjonale eller regionale interesser, blir vesentlig tilsidesatt*».

De må vurdere konkret om vilkåra for dispensasjon etter pbl. § 19-2 er stetta, og om fordelane ved å gi dispensasjon er klart større enn ulempene.

Sikker byggegrunn ved bygge- og deletiltak

Kommunen må ikkje gi godkjenning til utbygging i fareområde, utan at tryggleiken er teken i vare. Dersom tiltaket kan vere utsett for naturfare, som flaum og skred, skal kommunen sjå til at tiltakshavar dokumenterar at krava i pbl. § 28-1 og TEK17 kap. 7, er stetta. Krav til tryggleik gjeld ved alle typar byggearbeid og deling jf. temarettleiinga frå Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) om [utbygging i fareområde](#) kap. 2.7-2.9.

Å dispensere frå kravet til sikker byggegrunn i pbl. § 28-1 vil kunne auke faren for tap av/skade på menneskeliv eller skade på eigedom, noko som vil kunne innebære at omsynet bak føresegna blir sett til side, og at dispensasjon dermed ikkje kan gjevast. Dette er presisert i kap. 3.5 i rundskriv H-5/18. [Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling](#) frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD, no KDD).

Rettleiing for tiltak i lågaste tryggleiksklasse/tiltakskategori i områder med naturfare

TEK17 kap. 7 opnar for at nokre mindre tiltak på eksisterande byggverk er omfatta av tryggleiksklasse F1 for flaum og S1 for skred, sjølv om bygninga som skal bli utvida eller bruksendra er omfatta av høgare tryggleiksklassar jf. §§ 7-2, 5. ledd og 7-3, 3. ledd. Dette gjeld ikkje tiltak i områder med mogleg fare for kvikkleireskred. For små tiltak i områder med mogleg fare for kvikkleireskred, viser vi til rettleiinga under om K0-tiltak.

Vurdering av flaumfare for tiltak i tryggleiksklasse F1

Små tiltak, til dømes eit tilbygg inntil 50 m², naust og garasje, fell inn under tryggleiksklasse F1 (20-årsflaum). Ein kan oppnå tryggleikskravet i TEK17 § 7-2 enten ved å plassere byggverket utanfor flaumutsett område, ved å sikre tiltaket, eller ved å dimensjonere og konstruere byggverket slik at det toler belastningane. Der det er mogleg, bør byggverket plasserast utanfor området som vert flauma over ved flaum med gjentaksintervallet for tryggleiksklassa.

NVE si retningslinje 2/2011 [Flaum- og skredfare i arealplanar \(revidert 22. mai 2014\)](#), omtalar korleis ein kan bruke forenkla framgangsmåtar. Områder med mogleg flaumfare kan verte ivareteken ved å setja av sonar på minimum 20 meter på kvar side av bekker, og 50–100 meter på kvar side av elver.

Det må gjerast ei konkret vurdering av mogleg flaumfare. Til hjelp i vurderinga visar vi spesielt til prosedyre 1 (punkt 4.1) i NVE si [rettleiar 3/2022](#) «Sikkerhet mot flom». Her kan tiltakshavar/kommunen sjølv gjere vurderingane. Vurderingane skal vere dokumenterte og må kunne etterprøvast. Når flaumfaren for eit plan- eller tiltaksområde ikkje kan utelukkast etter prosedyre 1, må ein utgreie flaumfaren etter prosedyre 2 (punkt 6.3). Vurderingar etter prosedyre 2 krevjar hydrologisk og vassdragshydraulisk kompetanse (sjå punkt 6.1).

Med grunnlag i historiske flaumhendringar er det normalt mogleg å estimere gjentaksintervallet. Der ein med tryggheit kan seie at det ikkje har vore flaumskade på ei bygning dei siste 40-50 åra, kan ein leggje til grunn at bygninga ligg sikkert mot ein 20-årsflaum (F1).

For meir rettleiing om fare for flaum og avstand til vassdrag visar vi til [kartbasert veiledning for reguleringsplan nr. 5 og 6](#).

Vurdering av skredfare i bratt terreng i tryggleiksklasse S1

For vurdering av skredfare for tryggleiksklasse S1, finnes det i dag ingen enklare rettleiing. Dersom tiltaket ligg innanfor aktsemdsområde for skred i bratt terreng, må ein vurdere om tryggleiken mot skred er ivareteken, sjå [kartbasert veiledning for reguleringsplan nr. 9 –10](#), som også er relevant for dispensasjonssakar. For rettleiing om krav til kompetanse, bestilling og utføring av utgreining visar vi til [NVE si digitale veileder om utredning av skredfare i bratt terreng](#).

Ein kan oppnå tryggleikskrava enten ved å plassere byggverket utanfor fareområdet, slik at sannsynet for skred er mindre enn minstekravet i forskrifta, ved sikringstiltak som reduserer sannsynet for skred mot byggverket og tilhøyrande uteareal, eller ved å dimensjonere og konstruere byggverket slik at det toler belastningane.

Vurdering av fare for kvikkleireskred

For vurdering av grunnforhold, viser vi til prosedyre i NVE si rettleiar 1/2019 [Sikkerhet mot kvikkleireskred](#), kap. 3.2. Tiltakshavar/kommunen kan sjølv gjere vurderingar i steg 1-3. Vurderinga skal vere dokumentert og kunne etterprøvast. Frå steg 4 krevjast det geoteknisk fagkompetanse, sjå kap. 3.1 i rettleiaren.

Tiltakskategori (TEK17 § 7-3 med rettleiing) fastsetjast ut i frå konsekvens for tiltaket ved skred. Tryggleiken for omgjevnadene vert ivareteken av prinsipp for tryggleik og tryggleikskrav gitt i kap. 3.3.2-3.3.6 i NVE si rettleiar. Tiltak som medfører tilflytting av menneske, skal alltid plasserast i tiltakskategori K3 eller K4.

Tiltakskategori K0 gjeld små tiltak som medfører svært avgrensa terrenginngrep, lite personopphald og ingen tilflytting av personar. jf. tabell 3.2 og vedlegg 2 i NVE si rettleiar 1/2019. Om eit lite tilbygg medfører store terrenginngrep (mykje masseflytting) – skal det ikkje innplasserast i K0. Sjå og [NVE si side om kvikkleire](#).

For at kommunen kan definere det aktuelle tiltaket som eit K0-tiltak, må kravet til tryggleik oppfyllest ved at ein kan dokumentere at tiltaket ikkje forverrar stabiliteten. Det kan sjekkast ut ved å følgje framgangsmåten og anbefalingane i vedlegg 2: *Gjennomføring av K0-tiltak utan forverring* i NVE si rettleiar 1/2019.

For meir rettleiing om fare for kvikkleireskred visar vi til [kartbasert veiledning for reguleringsplan nr. 12-14](#).

Tiltak som ligg nær vassdrag

For tiltak nær vassdrag, må ein vurdere om omsynet til vassdrag og vassdragsverdiar er teke i vare. Det gjeld ei generell aktsemdsplikt for tiltak i vassdrag ([vassressurslova](#) § 5), som inneberer at ein kvar skal opptre med aktsemd for å unngå skade eller ulempe i vassdraget for allmenne eller private interesser.

Langs breidda av vassdrag med årsikker vassføring skal det oppretthaldast eit avgrensa naturleg vegetasjonsbelte som motverkar avrenning og gir levestad for plantar og dyr ([vassressurslova](#) § 11).

Kommunen må også sjekke om vassdraget er verna. [Rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag](#) gjeld hovudelv, sideelver, større bekker, sjø og tjern og eit område på inntil 100 m breidde på sidene av desse. Tiltaket må ikkje komme i konflikt med vernegrunnlag og verneverdiar for området, sjå [NVE sine nettsider for informasjon om vernegrunnlaget](#).

For meir informasjon om omsyn til vassdrag, sjå nr. 15 og 16 i NVE si [kartbaserte veiledning for reguleringsplan](#).

Generell informasjon

For meir rettleiing om korleis tryggleiken for ulike naturfarar, omsynet til vassdrag, samt anlegg for energi kan ivaretakast, viser vi til vår [kartbaserte veiledning for reguleringsplan](#). Rettleiinga vil lede dykk gjennom våre saksområde, og gi dykk nyttige verktøy og innspel som kan vere relevante også for dispensasjonssaker.

Sjå våre [internettsider for arealplanlegging](#) for ytterlegare informasjon om våre tema. Her er informasjonen og rettleiinga delt inn etter plannivå og bygge- og dispensasjonssak.

Med helsing

Øyvind Leirset
Seksjonssjef

Margit Sandem Fjellengen
Førstekonsulent

Dokumentet blir sendt utan underskrift. Det er godkjend etter interne rutinar.

Mottakarar:

Osterøy kommune

Kopimottakarar:

